

SELETUSKIRI**regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete välisturgude avamise toetus“ eelnõu juurde****1. Sissejuhatus**

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ kehtestatakse 1. jaanuaril 2023. aastal jõustunud kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 42 lõike 1 ja § 52 lõike 3 alusel.

Määrus on koostatud „Euroopa Merendus,- Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) erieesmärgi „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisandväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ meetme „Välisurgude avamise toetus“ eesmärkide saavutamiseks. Rakenduskavaga viiakse ellu Euroopa Liidu ühist kalanduspoliitikat.

Määruse eesmärk on võimestada Põllumajandus- ja Toiduametit (edaspidi *PTA*) tegevusteks, mis loovad võimalusi uutele välisurgudele sisenemiseks ning hoiavad avatuna juurdepääsu olemasolevatele välisurgudele. Seega väheneb kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate sõltuvus üksikutest välisurgudest.

PTA-l on võtmeroll kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ekspordi võimaldamisel ja edendamisel välisurgudel väljaspool Euroopa Liitu. Kalapüügi- ja vesiviljelustooted saavad riikide vahel liikuda, kui sihtturg on Eestile avatud ehk sõlmitud on kokkulepped toiduohutuse tagamise koostöös Eesti ja sihtturu riigi vahel. Ekspordiks avatud sihtturu riikide loetelu on PTA kodulehel¹. Sihtturu riigiga toiduohutuse tagamise koostöös kokkuleppimine võib sisaldada erineva mahuga tegevusi nii PTA-le kui ettevõtjale. Vahel võib turu avamine vajada ka poliitilise tasandi esindajate visiite. Eestis haldab loomse toidu (sh kalapüügi- ja vesiviljelustooted) sanitaarmedetmete ja toiduohutusega seotud vastastikuse tunnustamise protsessi välisriikidega ainukese asutusena PTA.

PTA-lt oodatakse, et Euroopa Liidu väliste turgude kaubandusega seotud küsimuste lahendamine on efektiivselt korraldatud ja välja on töötatud selge ja arusaadav teenus toidusektori ettevõtetele. Määrus võimestab PTA-d neid ootusi täitma kalapüügi- ja vesiviljelussektori valdkonnas.

Määrusest mõjutatud sihtrühm on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevad ettevõtjad ning kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootjad ehk kalapüügi ja vesiviljelusega tegelevad ettevõtjad, sealhulgas tootjaorganisatsioonid. Kalapüük, vesiviljelustoodete tootmine ja kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemine ja turustamine on osa Eesti toidutootmisest. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodetele välisriikide turgude avamine ja avatuna hoidmine on oluline sektori majandusliku konkurentsivõime säilitamiseks ja toiduga

¹ <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/rahvusvaheline-kaubavahetus/eli-valised-avatud-turud>

kindlustatuse tagamiseks, kuna sektor toodab rohkem, kui Eestis tarbitakse. Julgeoleku seisukohast on toidutootmine strateegiline sektor.

Määrus on kooskõlas „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (PõKa) kestliku kalanduse programmiga, mille eesmärgiks on võimaldada jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline kalandus- ja vesiviljelussektor, kvaliteetne toodang ning kõrge lisandväärtus ja suur ekspordipotentsiaal, mis väljendub ettevõtete müügitulus ja eksporditavate toodete koguväärtuses eurodes.

Määrus on vastavuses rakenduskava ja Euroopa Liidu asjakohaste määrustega.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna vee-elusressursside väärindamise ja turustamise valdkonna nõunik Kairi Šljaiteris (tel 625 6569, kairi.sljaiteris@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Karina Torop (tel 625 6520, karina.torop@agri.ee) ning eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

PTA üheks ülesandeks teiste seas on korraldada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute, sealhulgas veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli, ning järelevalve rakendamisega, nagu sanitaar- ja fütosanitaarmetmete vastastikune tunnustamine, seotud läbirääkimisi ning teha koostööd kolmandate riikide asjaomaste ametiasutustega. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete eksportimisel on eeltingimuseks, et sihturu välisriigiga on sanitaarmetmed vastastikku tunnustatud kas riiklikul või eksportiva ettevõtja tasandil. Eestis haldab loomse toidu (sh kalapüügi- ja vesiviljelustooted) sanitaarmetmete ja toiduohutusega seotud vastastikuse tunnustamise protsessi välisriikidega ainukese asutusena PTA.

PTA-lt oodatakse, et Euroopa Liidu väliste turgude kaubandusega seotud küsimuste lahendamine on efektiivselt korraldatud ja välja on töötatud selge ja arusaadav teenus toidusektori ettevõtetele. Selleks on tagatud vajalik ressurss ja ettevõtete asjakohane nõustamine, sh ekspordisertifikaatide väljastamisel, ettevõtete nõustamisel Euroopa Liidu väliste turgude osas; turgude avamise valdkonnas tekkinud kitsaskohad on üle vaadatud, analüüsitud ja võetud kasutusele meetmed, kuidas uute turgude avamine toimiks võimalikult kiirelt ja efektiivselt selles osas, mis PTA-st sõltub. Ettevõtete nõustamine turgudele juurdepääsuks on kooskõlas Eesti välispoliitiliste prioriteetide ja Eesti äridiplomaatia strateegia ja tegevustega, et tagada proaktiivsus ning ressursside süsteemsem kasutamine. Määrus võimestab PTA-d neid ootusi täitma kalapüügi- ja vesiviljelussektori valdkonnas.

Rakenduskava rahastus on projektipõhine. Vahendite kasutamisel kehtivad kokkulepitud protseduurid alates taotluste esitamisest, projektide valikust, elektroonilisest andmevahetusest kuni aruandluseni. Erandina saab lihtsamat protseduuri järgides kasutada rakenduskava tehnilise abi vahendeid, kuid käesolev meede tehnilise abi alla ei kuulu. Ehkki toetus liigub valitsemisala sees, on tavapärase protseduuri järgimisega (meetmemäärus ministeeriumilt, menetlemine ja väljamaksmine PRIAlt) läbipaistvus tagatud väiksema halduskoormusega, kui seda oleks toetuse andmisega seotud erilahenduse väljatöötamine, rakendamine ja haldamine. Analoogne on EMKVF perioodi 2021–2027 kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus, kus taotlejateks ja tegevuse elluvijaks samuti vaid asjakohast pädevust omavad riigiasutused.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354 28.12.2013, lk 22) (edaspidi *määrus (EL) nr 1380/2013*).

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159-706) (edaspidi *määrus (EL) 2021/1060*).

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (ELT L 247, 13.7.2021, lk 1-49) (edaspidi *määrus (EL) 2021/1139*).

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1379/2013 kalapüügi ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1–21) (edaspidi *määrus (EL) nr 1379/2013*). Kalapüügi- ja vesiviljelustoodetena käsitletakse määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas loetletut.

Määrus (EL) nr 1379/2013, määrus (EL) 2021/1139 ja määrus (EL) 2021/1060 kasutavad üksteisele viidates sarnaselt kalapüügi- ja vesiviljelustoote mõistet, milleks on püügi- või vesiviljelustegevuse tulemusena saadud veeorganismid, vesiviljeluse puhul veeorganismid oma elutsükli mistahes etapis, või nendest valmistatud tooted. Täpsem loetelu kalapüügi- ja vesiviljelustoodetest on kehtestatud määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas. Näiteks loetakse kalapüügi- ja vesiviljelustooteks lisaks kalale ka vähilised (CN kood 0306, nt krevett), limused (CN kood 0307, nt rannakarp) ning mere- ja muud vetikad (CN kood 1212 20 001, nt agarik) ning tavamõistes tooted eelpoolnimetatud toorainest (CN kood 1604-1605, 2301, nt konservid, kalajahu).

KTKS-i ja rakenduskava kontekstis ei tehta vahet kalapüügitoodete töötlejatel ja vesiviljelustoodete töötlejatel ega töötlejatel, kes töötlevad mõlemal viisil saadud toorainet. Neid käsitletakse koos kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlejana.

Ekspordina välisturule käsitletakse kaupade viimist Euroopa Liidu välisesse riiki.

Määruse eelnõu koosneb kümnest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetuse eesmärk ja toetatav tegevus.

Eelnõu § 2 lõikes 1 sätestatakse, et toetuse eesmärk on luua võimalusi uutele välisturgudele sisenemiseks ning hoida avatuna juurdepääsu olemasolevatele välisturgudele. See eesmärk on kokku lepitud rakenduskavas ning aitab vähendada kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate sõltuvust üksikutest välisturgudest.

Eesti isevarustatuse tase kalapüügitoodetega on üle 360%, mis tähendab suunatust ekspordile. Rakenduskavas on kokku lepitud välisturgude edendamises. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevad ettevõtjad on eksportinud ligi 50 erinevale sihtturule, kuid püsiv ekspordisuhe on arenenud üksikute sihtriikidega. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete nõudlus Euroopa Liidus ja maailmas on jätkuvalt kasvutrendis². Juurdepääs mitmetele välisturgudele aitab maandada ohtusid, mis tulenevad üksikute turgude ebastabiilsusest ja äralangemisest ning tarbijate ostujõu langusest nendel välisturgudel. Üle poole ekspordist on kalapüügi- ja vesiviljelustooted toorainena. Kõrgema lisandväärtusega toodete turg võib paikneda senisega võrreldes hoopis muus sihtriigis. Seetõttu on oluline võimestada uute turgude leidmiseks vajalikke tegevusi. Juurdepääs välisturule võib olla Eestile saavutatud üldiselt kalapüügi- ja vesiviljelustoodete, konkreetse liigi või toote suhtes. Rahvusvahelises kaubanduses kasutatakse tollikoodi³, et olla kindel kauba samaväärsuses.

Eesmärk on seotud tulemusnäitajaga. Eesmärgi puhul tuleb olla realistlik ja mõista, et ei PTA ega ettevõtja ainuvõimuses ole juurdepääs uuele välisturule, palju võib sõltuda ka sihturu riigi otsustest. Töö uuele turule juurdepääsu saavutamiseks võib päädida tulemusega, et juurdepääsu saavutada ei ole võimalik või mõttekas. Põhjused võivad olla erinevad, sh meie tegevusest sõltumatud. Samas on ka selline tulemus väärtuslik teadmine edasises tegevuses.

Eelnõu § 2 lõikes 2 sätestatakse toetatavad tegevused üldisemal tasandil. Perioodil 2021–2027 on rõhk eesmärgi saavutamisel ja selleni viivate tegevuste osas on suurem paindlikkus. Eesmärgini viivad konkreetse tegevused on näiteks järgmised:

- sihtturule juurdepääsu saavutamise protsessi kirjelduse ja infomaterjali koostamine, sh veterinaarsertifikaatide taotlemine jm uuele turule sisenemiseks vajalikud etapid sõltuvalt välisriigist;
- PTA kodulehel kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ekspordi info koondamine ja ettevõtjate/ametnike nõustamine – milliste riikide sihtturgudele on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete jaoks juurdepääs olemas, kuidas toimub uue turu avamine, mida peab tegema, et ekspordida oma toodangut või vahendada teiste riikide toodangut, kuidas toimub ettevõtete registreerimine, kuidas taotleda sertifikaati, sertifikaadi menetlusprotsess jms;
- juurdepääsuga sihtturgude bilateraalse kokkulepete kohustuste täitmisest teavitamine (aruandlus, ametnike allkirjad jms), vajadusel registrikannete tegemine;
- koostöö Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega, Kalaliiduga, Toiduliiduga, ülikoolidega jt ekspordi edendamisest huvitatud pooltega ning toiduohutuse ja loomatervise valdkonnaga;
- uutele sihtturgudele juurdepääsu võimaldamine - vajaduse väljaselgitamine, sihturu juurdepääsutingimuste hindamine (vajadusel tööd tellides) aspektist, kas Eesti suudab täita sihtturule pääsemise nõudeid, millised on juurdepääsu saavutamise kulud suhtena turu potentsiaali, läbirääkimised ja lepingute sõlmimine (sh tõlge), sertifikaatide kooskõlastamine,

² OECD-FAO põllumajandusprognoos 2024-2033 https://www.oecd-ilibrary.org/agriculture-and-food/oecd-fao-agricultural-outlook-2024-2033_4c5d2cfb-en

³ ÜRO toidu- ja põllumajandusorganisatsiooni ning maailma tolliorganisatsiooni väljaanne kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tollikoodide kohta *FAO & WCO. 2023. HS Codes for fisheries and aquaculture products – Harmonized System. Nomenclature 2022. Second edition, updated and expanded. Rome and Brussels.* <https://doi.org/10.4060/cc6347en>

sihtturule pääsemiseks vajaliku eelneva kalapüügi- ja vesiviljelustoodete toiduohutust kinnitava auditi organiseerimine ja läbiviimine, küsimustike täitmine;

- teemakohaste infopäevade ja koolituste korraldamine.

Uuele välisturule juurdepääsu loomisel võib ette tulla olukord, kus tuleb teha valikuid, millise turu ja millise tootega edasi liikuda, kui ressursse kõigi ettepanekute rahuldamiseks ei ole piisavalt. Ettevõtja ettepanek/taotlus välisturule juurdepääsu loomiseks peab olema põhjalik ja motiveeritud, koos konkreetse plaaniga valitud sihtturu osas. Ettevõtja ja PTA vahel toimub tihe kahepoolne koostöö protsessi igas etapis nii, et ettevõtja tajub oma vastutust ja riigi ressursse ei raisata.

Ressursside planeerimise osas on üheks raskuskohaks turu avamisega kaasnevate kulude määratlemine, kuna protsessi alustades ei ole võimalik veel väga täpselt hinnata, kui suured kulud kaasnevad (nt kas auditi raames tuleb kohale 1 või 4 audiitorit, millal auditid täpselt toimuvad). PTA saab siiski kogemuse põhjal paika panna hinnangulise eelarve suurusjärgu. Samuti saab määratleda nõ kergemad ja raskemad turud. Selle hinnangu saab anda esimese etapina, kui ettevõtte oma taotlusega VTA poole pöördub. Kui tegemist on „kerge turuga“, võetakse see töösse ilma põhjalikumaa hinnanguta. Kui tegemist on „keerulise turuga“, siis on võimalik taotluse hindamiseks abi paluda ekspertidelt, kelle kasutamine vastavalt vajadusele tuleb PTA-l eelnevalt õiguslikult kokku leppida või vastav teenus hankida.

Turule juurdepääsu saavutamise protsess kulgeb tinglikult ühena kolmest võimalikust stsenaariumist:

1 – turule juurdepääsu on kerge avada, väikesed avamis- ja avatuna hoidmise kulud: PTA võtab taotluse menetlusse;

2 – keeruline avada, turule juurdepääsu tingimused kalapüügi- ja vesiviljelustoodete kohta on teada: PTA teeb kulude kalkulatsiooni, vajadusel kaasab hindamisel eksperte;

3 – raske avada, tingimused teada ei ole: PTA küsib tingimused, peale teada saamist teeb kalkulatsiooni, vajadusel kaasab hindamisel eksperte.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse toetuse vorm ja määr.

Eelnõu § 3 lõigete 1, 4 ja 5 kohaselt antakse toetust tagastamatu abina selliselt, et abikõlblikud kulud, mis on seotud otseselt toetatava tegevusega, hüvitatakse kuludokumentide alusel, ja abikõlblikud kaudsed kulud hüvitatakse lihtsustatud kulumäära alusel.

Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt on toetuse määr on 100 protsenti, sest seda lubab EMKVF määruse III lisa, rida 8. Omafinantseeringu minimaalne määr puudub.

Eelnõu § 3 lõike 3 kohaselt loetakse abikõlblikuks kulud, mis on tehtud ajavahemikus 1. jaanuar 2025 kuni 31. detsember 2029. Alguskuupäev on erandina võrreldes teiste meetmemäärustega sätestatud, et raamistada konkreetset tegevuste elluviimist ja kulude abikõlblikkuse perioodi, kuna tegevuste elluviimiseks on vajalik värbamine. Määruses abikõlblikkuse lõppkuupäeva ei sätestata, sest kulud on abikõlblikud kuni 2029. aasta 31. detsembrini, kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikega 2. Täpsem abikõlblikkuse periood sõltub taotlejast ning on toetuse taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik. Selle ajavahemiku kehtestamiseks otsuses annab teavet taotleja toetuse taotlusel. Konkreetse tegevuse abikõlblik periood algab hetkest, mil taotleja võtab selle

tegevusega seoses esimese kohustuse ning lõppeb hetkel, mil taotleja esitab viimase vajaliku dokumendi PRIA-le toetuse viimase osa välja maksmiseks.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse abikõlblikud otsesed ja kaudsed kulud ning kulud, mis abikõlblikud ei ole.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt on abikõlblikud üksnes need kulud, mis vastavad tegevuste eelarvele ja on tegevustega otseselt seotud ning on kooskõlas kõikide õigusaktidega. Tegevuste kulud on põhjendatud, kui need on seotud §-s 2 sätestatud tegevuste elluviimisega ning kui tagatakse rahaliste vahendite kasutamine sihtotstarbeliselt, mõistlikult, majanduslikult otstarbekalt ja kõige säästlikumal viisil.

Eelnõu § 4 lõikes 2 sätestatakse abikõlblikud otsesed kulud. Abikõlblikuks otseseks kuluks loetakse otseselt toetatava tegevusega seotud ning asjakohaste dokumentide abil tõendatud kulu. Toetuse makse saamiseks tuleb esitada kuludokumendid ja tõendid kululiikide kaupa, tõendades kulude põhjendatust, nende tekkimist ja nende eest maksmist. Maksmist võib tõendada asjakohase dokumendi abil, näiteks arve, saateleht, üleandmis-vastuvõtmisakt või sellesisuline kinnitus, osalejate registreerimisleht. Maksetaotluse esitamisest ja toetuse maksmisest on täpsemalt seletuskirja osas eelnõu § 8 kohta.

Töö või teenuse tellimisel toetuse eesmärgiga seotud tegevuste elluviimisel on abikõlbliku kuluna hõlmatud ka sellega seotud füüsilise isikuga sõlmitud võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstavat tasu. Hüvitatavad on ka abikõlblikult töötasult makstavad seadusest tulenevad tasud, sh tööjõumaksud (sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaks). Abikõlbliku kulu arvestamisel kehtib põhimõte, et hüvitatakse ainult otseselt toetatava tegevusega seotud tööülesannete täitmise kulud. Kui teenuseosutaja on juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, käsitatakse lepingujärgset kulu sisse ostetud teenusena, millelt tööjõumakse ei arvestata. Töö või teenuse osutamise eest makstav tasu peab olema lepingus selgelt eristatud.

Eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatakse abikõlblikud kaudsed kulud. Toetatava tegevuse kaudsed kulud on sellised kulud, mis ei ole otseselt seotud toetatava tegevuse sisutegevuse ehk toetatava tegevuse rakendamisega, vaid mis toetavad neid tegevusi. Kaudsete kulude täpse ulatuse määramine on üldjuhul keerukas ja nõuab suhteliselt palju aega ehk on liiga halduskoormav. Seega loetakse kaudseteks kuludeks toetuse saaja administreerimistegevustega seotud personalikulud ja üldkulud ehk halduskulud abikõlblikuks lihtsustatuna ühtse määra alusel. Kaudsete kulude hüvitamise korral ühtse määra alusel kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita.

Eelnõu § 4 lõikes 4 on loetletud vaid need mitte-abikõlblikud kulud, mille puhul võib tekkida kahtlus, kas kulu on abikõlblik või mitte. Lähtutakse põhimõttest, et kulu, mis on või ei ole loetletud mitte-abikõlblike kulude loetelus ega ole abikõlblike kulude loetelus, ei ole abikõlblik. Vastuvõtukulud on tulumaksuseaduse tähenduses külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulud toitlustamisele, majutamisele, transpordile või meelelahutusele. Vastuvõtukulutusi nimetatakse ka esinduskuludeks. Oleme mõistet „esinduskulu“ kasutanud läbivalt ka varasemate perioodide toetusmeetmetes.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse toetuse taotleja ja talle esitatavad nõuded. Toetuse taotlejaks on määratud Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi *taotleja*). Taotlejal on võimekus eelnõu §-s 1

sätestatud eesmärgini viivate tegevuste elluviimiseks. Taotleja on toiminud finantsiliselt korrektselt.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse taotluse esitamine ja nõuded taotlusele. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) teavitab taotlejat taotluse esitamise tähtajast kirjalikult. Taotleja esitab seejärel toetuse taotlemiseks selleks ettenähtud tähtajal *PRIA*-le elektrooniliselt *PRIA* e-teenuse keskkonna kaudu nõuetele vastava taotluse koos andmete ja täpsema eelarvega elluviidavate tegevuste kohta.

Esitatavate andmete loeteluga selgitatakse taotluses esitatud andmete õigsus ja prognoositava eelarve põhjendatus ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavus toetuse saamise nõuetele. Prognoositav eelarve kululiikide kaupa ja kokku annab kindluse, et tegevus on hästi läbi mõeldud. Tegevuste elluviimise prognoositav kulu taotluse esitamisel ja tegelik kulu, millega seoses esitatakse edaspidi maksetaotlus, võivad erineda, kuid kogu tegelik kulu maksetaotlusel ei saa olla suurem kui toetuse andmise otsuses kinnitatud tegevuste elluviimise kulu. Taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja ajaks koos nõutud dokumentidega.

Eelnõu § 6 lõikes 4 sätestatakse toetuse taotlusega esitatav teave tegevuse mõõdikute kohta. Taotleja esitab teabe Euroopa Liidu ühise tulemusnäitaja kohta prognoosina oma kogemust arvestades. Ühised tulemusnäitajad tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1139 I lisast. Taotlusega esitatav ühine tulemusnäitaja on toetatavast edendus- ja teavitustegevusest kasusaavate isikute (inglise keeles *entities* on nii eraisik, FIE kui äriühing) arv, keda tegevuse elluviimine realselt mõjutab. Seire- ja tulemusnäitajate arvulised väärtused prognoosib taotleja võimalikult realistlikud, sest hilisemalt projekti elluviimisel oodatakse nende saavutamist.

Tegevuse elluviimisel viimase maksetaotlusega kalendriaasta või kogu tegevusperioodi kohta palutakse esitada andmed või hinnang realselt saavutatud tulemuste kohta, sellest täpsemalt seletuskirja osas eelnõu § 8 kohta. Ka tegevuse elluviimise kaudu saadud teadmine, et turule juurdepääs ei ole kaasnevate kulude ja/või halduskoormuse keerukuse tõttu mõttekas, on tulemus.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Kui toetuse taotlus on nõuetekohane ja vastab meetmes sätestatud tingimustele, siis rahuldatakse taotlus ettenähtud vahendite piires. Kui taotluse vastavuse kontrollimisel selgub, et taotluses esitatud teave ei ole siiski piisav või mõni nõue ei ole täidetud, antakse taotlejale võimalus puudused kõrvaldada, sh esitada lisateavet, ja määratakse selleks tähtaeg. Nõude täitmiseks lisatähtaja andmine sõltub nõude olemusest ja võimalusest seda mõistliku lisatähtaja jooksul täita. Kui taotleja kõrvaldab puuduse ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse nõue täidetuks.

Kui puuduste kõrvaldamise korral esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täidetuks, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. EMKVF-i toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta nõuetele, mis on taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele esitatud;
- 2) toetuse taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealset kontrollimist;

3) taotluses või taotluse menetlemise käigus on teadlikult esitatud valeandmeid, mille alusel otsustatakse toetuse andmine või selle suurus;

4) nõuetekohast taotlust ei ole võimalik rahuldada käesoleva paragrahvi lõike 2, 3, 4 või 5 kohaselt (KTKS § 45 lg 6).

PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 30 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamisest.

Eelnõu §-ga 8 sätestatakse maksetaotluse esitamine ja nõuded maksetaotlusele. Toetuse saaja esitab PRIA-le maksetaotluse koos andmete ja dokumentidega pärast toetatava tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Maksetaotlus esitatakse pärast eelnenud kvartali lõppu järgmise kuu 15. kuupäevaks. Rahandusministri 11. detsembri 2003. a määruse nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ § 9 lõike 3 kohaselt tehakse aasta lõpu seisuga esitatud saldoandmikes korrigeerimisi (sealhulgas auditeerimise käigus ilmnunud puuduste likvideerimiseks) kuni järgmise aasta 31. märtsini, millest tulenevalt peavad kõik eelneva aasta kuludokumentidega seotud kanded olema raamatupidamises tehtud hiljemalt järgmise aasta 31. märtsiks. Eeltoodud põhjusel on oluline, et viimase kvartali maksetaotluse menetlemine ja toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole toimub hiljemalt 31. märtsiks.

Taotleja on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses, kes peab hanke korraldamisel järgima riigihangete seadust. Hange on üks ostumenetluse viisidest, seetõttu on määruse alusena viidatud ka KTKS-i § 52 lõikele 3.

Eelnõu § 8 lõikes 2 sätestatud aruande abil selguvad kokkuvõtlikult perioodi lõpuks näiteks järgmised asjaolud:

- PTA kodulehel on ettevõtjate vajadusi arvestades selge teabega sisustatud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ekspordi vaheleht;
- kalapüügi- ja vesiviljelustoodetega ekspordi protsessi kirjeldus on koostatud, avaldatud PTA kodulehel ja tutvustatud asjast huvitatud osapooltele (nt kalapüügi- ja vesiviljelusega tegelevad ettevõtjad, Eesti Kalaliit, Eesti Toiduliit, EISA), sh on läbipaistev protsess uuele välisturule juurdepääsu taotlemiseks ning alused taotluse tagasi lükkamiseks;
- kalapüügi- ja vesiviljelustoodete ekspordiks vajalikud veterinaarsertifikaadid on ajakohased, avaldatud PTA kodulehel ja tutvustatud asjast huvitatud osapooltele;
- üldine kokkuvõte soovitud sihtturu kohta koostatud majandusliku tasuvuse hinnangust: millised on sihtriigi loomatervise ja toiduohutuse nõuded ja Eesti vastavus nendele, kuidas toimub eksportija registreerimine sihtriigis, auditiprotsessi läbimise vajadus, prognoos auditeeritava ettevõtja suhtes langetatava otsuse kohta, riigi ressursside kulu, prognoositav tulu sihtturule eksportimisest;
- iga-aastane kokkuvõte potentsiaalsete uute turgude analüüsi kohta;
- iga-aastane infopäev kalapüügi- ja vesiviljelussektorile ning regiooni spetsialistile ekspordi küsimustes, lisaks vähemalt kolm spetsiifilisemat infopäeva regiooni spetsialistidele kalapüügi- ja vesiviljelustoodete inspekteerimise ja sertifikaadi väljastamise kohta.

Aruande abil antakse ülevaade kalendriaastal toimunud tegevustest järgmisel aastal toimuval ekspordinõukogu, Eesti Toidu välistegevuste ümarlaua või mõnes muus asjakohases formaadis toimuval ametkondade ja sektori vahel toimuval kohtumisel.

Eelnõu § 8 lõigetes 4-5 sätestatakse, et tegevuse elluviimise ajavahemiku lõpus viimase maksetaotlusega esitatakse Euroopa Liidu ja riigisiseste tulemusnäitajate tegelikud tulemused. Riigisisese tulemusnäitaja teatamisel on riigi nimi ISO 3166-1 alfa-2 kood ja kaubagrupp, mille suhtes juurdepääs välisriigi turule saadi, määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas nimetatu CN koodi nelja koha täpsusega. Andmeid kasutatakse toetusmeetme analüüsimisel. Euroopa Liidu ühised tulemusnäitajad tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1139 lisast I. Taotlusega esitatav Euroopa Liidu tulemusnäitaja on toetatavast tegevusest kasusaavate isikute (inglise keeles *entities* on nii eraisik, FIE kui äriühing) arv, keda tegevuse elluviimine reaalselt mõjutab.

Eelnõu §-ga 9 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord. Toetus makstakse välja, kui makse tegemise aluseks olevad kulud on abikõlblikud. Kui toetuse saaja maksetaotluses on puudusi, teavitab PRIA toetuse saajat puudustest. Enne makse tegemist esitab toetuse saaja parandatud maksetaotluse või lisateabe esitatud maksetaotluse kohta.

Eelnõu §-ga 10 sätestatakse toetuse saaja kohustused, mida tuleb järgida tegevuse elluviimise järgselt viis aastat või kuni viimase toetusosa maksmiseni. Toetuse saaja käesoleva määruse tähenduses on toetuse taotleja, kelle toetuse taotlus on rahuldatud. Toetuse saaja kohustus on tegevuse projekti kõik etapid ellu viia selle ajavahemiku jooksul, mis ta on taotluses teada andnud ning mille põhjal on tehtud toetuse määramise otsus. Ettenägematute asjaolude ilmnemisel, mis takistavad tegevuse projekti elluviimist kokkulepitud ajavahemiku jooksul, saab sellest PRIA-le teada anda ning tegevuse projekti elluviimise aega on võimalik pikendada kuni kaks aastat esimese toetuse määramise otsuse tegemisest arvates. EMKVF perioodi lõpu lähenedes võib tekkida olukord, kus kahte aastat kasutamiseks enam ei jää, alles siis peab tegevus olema ellu viidud mitte hiljem kui 31. detsember 2029. a. Tähtaeg on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1139. Eelnõuga kehtestatavad toetuse põhimõtted kooskõlastatakse EL Komisjoni ja EMKVF seirekomisjoni liikmetega. Eelnõuga ei võeta üle Euroopa Liidu õigust, ei rakendata Euroopa Liidu direktiivi ega kehtestata uusi kohustusi Eesti elanikele. Eelnõuga luuakse tingimused toetuse saamiseks Euroopa Liidu ühise kalanduspoliitika ellu viimiseks. Toetuse taotlemine on vabatahtlik.

4. Määruse mõjud

Määrusel on oluline sotsiaalne ja majanduslik mõju ning mõju regionaalarengule. Mõju riigiasutuste töökorraldusele on keskmine. Määrusel puudub oluline mõju riigi välissuhetele, julgeolekule, kohaliku omavalitsuse korraldusele ning elu- ja looduskeskkonnale. Siiski on määrusega kehtestatava tulemus oluliselt sõltuv riigi välissuhetest ning aitab kaasa (toidu)julgeoleku tagamisele.

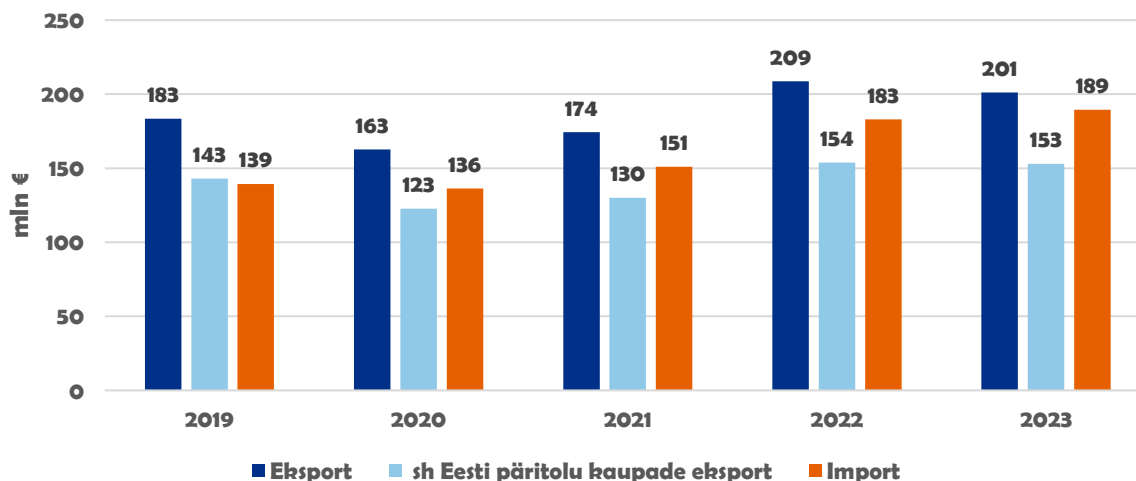
Määrusest mõjutatud sihtrühm on ekspordiv või ekspordiks valmistuv füüsilisest isikust ettevõtja, äriühing või kalandusturu korraldamise seaduse kohaselt tunnustatud kalapüügi- või vesiviljelussektori tootjaorganisatsioon või tootjaorganisatsioonide liit, kelle põhitegevusala või põhikirjaline eesmärk on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas nimetatud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega.

Määruse otsene kasusaaja on Põllumajandus- ja Toiduamet. Kaudset kasu saab iga Eesti elanik ettevõtjate majandustegevuse edenemise ning sellest laekuva maksutululu läbi.

Mõju majandusele. Eesti toorainega isevarustatuse tase on kalapüügitoodete puhul sõltuvalt aastast kolm-neli korda suurem, kui me ise suudame ära tarbida, ning seepärast suur osa toodangust eksporditakse. Globaalne turg on kriisides ebastabiilsem, mistõttu on oluline omada juurdepääsu erinevatele sihtturgudele. Konkurentsivõimeline eksportiv kalapüügi- ja vesiviljelussektor annab oma panuse Eesti majanduse toimimisse ja riigieelarve tasakaalu.

Kala käitlemise tegevusloaga ettevõtjate tegevuskohti on riiklikus toidu ja sööda käitlejate registris 2024. aasta 11. juuli seisuga 107. Ettevõtetest ~50% on mikroettevõtted, kus on alla 10 töötaja. Suuri, üle 250 töötajaga ettevõtteid otseselt ei ole, küll aga on paar ettevõtet, keda võib suureks lugeda ettevõtete gruppi kuulumise kaudu. Osad kala käitlevad ettevõtjad on ka vesiviljelejad ehk kasvatavad kalu või vähke. Merevetikaid töötlevad lisamine saamiseks üksikud ettevõtjad. Kalakasvatajaid, kes kala käitlemisega ei tegele, on lisaks 13 ettevõtjat ja vähikasvatajaid 21 ettevõtjat. Seega on sihtgrupp kokku ligi 142 ettevõtjat, kes on väga erinevad nii suuruse, tegevussuundade, mahtude kui ekspordivõimekuse poolest. Suurema ekspordipotentsiaaliga on olnud ligi 20 ettevõtjat. Kalapüügiga või vesiviljelusega tegelevaid tunnustatud tootjaorganisatsioone on viis, lisaks üks tootjaorganisatsioonide liit. Kalapüügi ja vesiviljelusega ehk tootmisega tegeleb 3334 inimest. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisse on hõivatud 1400 inimest.

Kalasektori ekspordikäive oli 2023. aastal⁴ 153 mln eurot. Aastases võrdluses kahanes käive 1%. Ekspordikäibest moodustab suurima osa vähilaadsed (27%), külmutatud kala (21%) ning kalatooted ja -konservid (17%). Kalasektori olulisemad sihtriigid olid Ukraina (15% ekspordikäibest), Hiina (14%), Rootsi (12%) ja Soome (8%). Rootsi, Soome, Norra, Läti, Ukraina, Šveits, Island ja Hiina on läbi aastate kalasektori kõige püsivamad ekspordipartnerid.

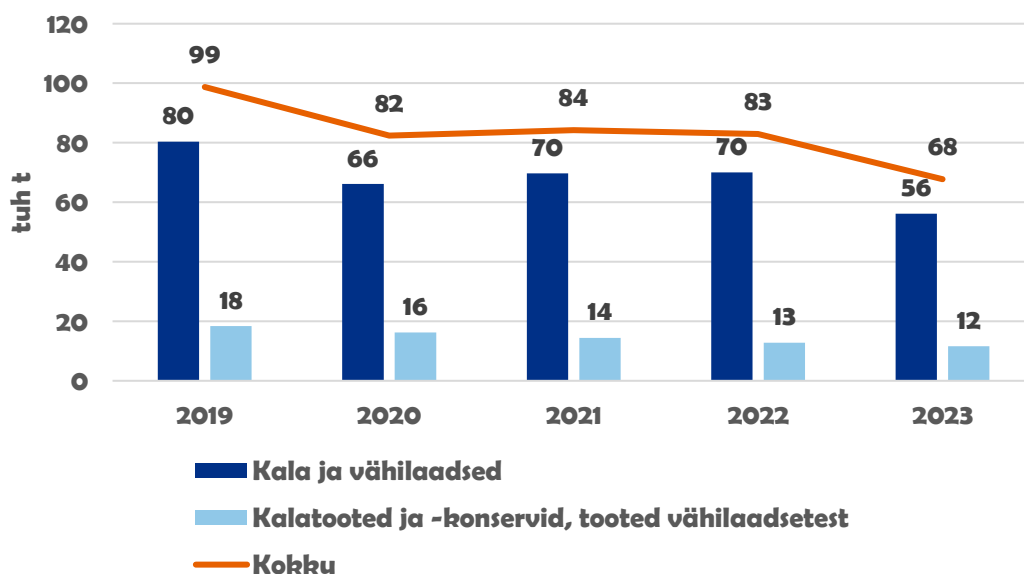
Joonis 1. Kala ja kalatoodete eksport, sh Eesti päritolu eksport ja import rahalises väärtuses 2019-2023 (mln €) Allikas: Statistikaamet

⁴ Põllumajanduse, kalanduse ja toiduainetööstuse ülevaade 2023. a kohta | 2.27 MB | pdf
https://www.agri.ee/maaelu-pollumajandus-toiduturg/pollumajandus-ja-toiduturg/ulevaated-ja-statistika?view_instance=0¤t_page=1

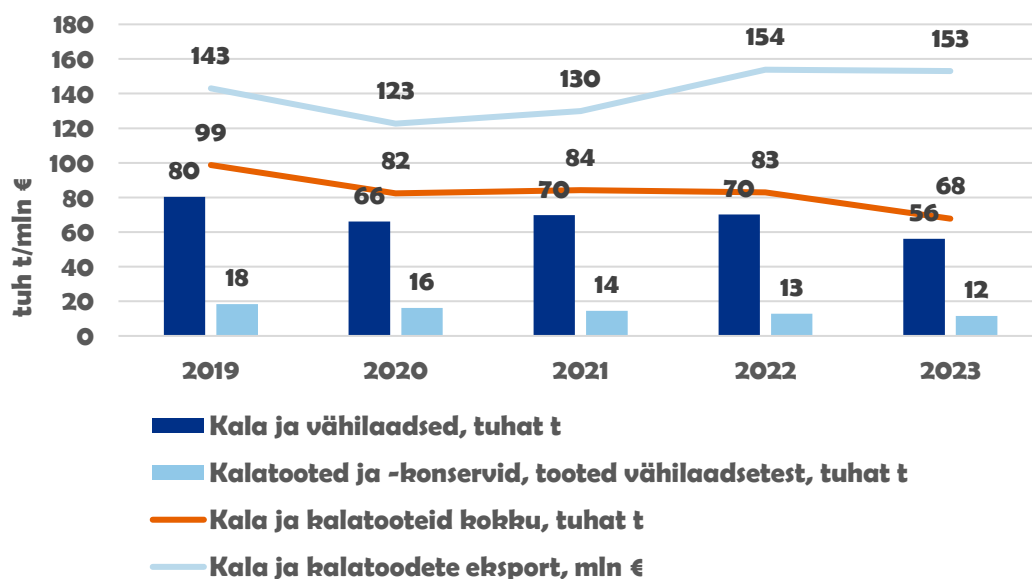
Tabel 1. Eesti päritolu kala ja kalatoodete eksport kaubagruppide lõikes (mln €)

Kaubaartikkel	2022 mln €	2023 mln €	väärtuse muutus %	koguse muutus %	peamised sihtriigid 2023, % kaubagrupi ekspordikäibest
Värsked või jahutatud kala	0.9	5.6	0.9	5.6	Valgevene 90%, Läti 3%, Taani 2%, Saksamaa 1%, Soome 1%
Külmutatud kala	39.9	31.5	39.9	31.5	Ukraina 52%, Läti 10%, Valgevene 8%, Norra 6%, Moldova 5%, Poola 3%
Kalafileed ja muu kalaliha	24.5	22.9	24.5	22.9	Šveits 32%, Soome 13%, Ameerika Ühendriigid 11%, Hispaania 9%, Valgevene 7%, Rootsi 7%
Kuivatatud, soolatud, suitsukala	6.7	9	6.7	9	Belgia 60%, Leedu 11%, Soome 8%, Saksamaa 7%, Läti 5%, Taani 3%
Vähilised	39	42	39	42	Hiina 49%, Island 25%, Rootsi 13%, Taani 5%, Ukraina 4%, Jaapan 1%
Limused ja molluskid	0	0.1	0	0.1	Moldova 64%, Ukraina 36%
Tooted ja konservid kalast	26.9	26.4	26.9	26.4	Soome 26%, Ukraina 15%, Leedu 10%, Serbia 9%, Norra 8%, Läti 5%
Tooted vähilistest	15.9	15.3	15.9	15.3	Rootsi 77%, Norra 14%, Soome 5%, Serbia 3%, Läti 1%
Kala ja kalatooted kokku	153.8	153.0			

Allikas: Statistikaamet

Joonis 2. Eesti päritolu kala ja kalatoodete koguseline eksport I pa 2019-2023 (tuh t) Allikas: Statistikaamet

Joonis 3. Eesti päritolu kala ja kalatoodete koguseline eksport I pa 2019-2023 (tuh t) Allikas: Statistikaamet

Tabel 2. Peamised ekspordi- ja impordiriigid koguse järgi 2023

Eesti päritolu eksport	tonnides	Import (päritoluriik)	tonnides
Ukraina	29 940	Soome	24 886
Island	5 552	Norra	8 395
Läti	4 951	Leedu	8 241
Hiina	3 770	Läti	4 401
Valgevene	3 419	Ameerika Ühendriigid	1 628
Moldova	2 336	Venemaa	1 627
Rootsi	2 287	Ecuador	1 501
Soome	2 121	Kanada	1 393
Leedu	1 993	Taani	931
Poola	1 938	Vietnam	923
Kasahstan	1 374	Hiina	637
Serbia	1 163	Poola	607
Norra	1 132	Rootsi	580
Taani	770	Albaania	499
Šveits	495	Holland	499

Allikas: Statistikaamet

Vesiviljelusettevõtted (kala- ja vähikasvatused) müüsid 2023. aastal kaubakala ja jõevähki 918 tonni, 5,7 miljoni euro väärtuses⁵. Tarbimiseks müüdi kalamarja peaaegu 10 tonni. Kasvatatud kala müügi kogused suurenesid pärast kolmeaastast vähenemist, kalamarja müük kasvas võrreldes 2022. aastaga 3,5 korda. Eestis enim kasvatatud ja müüdud kalaliik on jätkuvalt vikerforell, mille osakaal on viimastel aastatel suurenenud, olles 2023. aastal peaaegu 785 tonni 4,5 miljoni euro väärtuses, mis moodustas 87% kogu müüdud kasvatatud kala kogusest.

⁵ Statistikaamet <https://www.stat.ee/et/uudised/kalakasvatuste-toodang-kasvas-hinnad-jaid-suuresti-samaks>

Mõju looduskeskkonnale. Kala on loodusvara, mille väärimisel tuleb olla vastutustundlik. Looduslik kalavaru on piiratud ning kasutamine omab mõju keskkonnale. Majanduse toimimiseks tegutsetakse majandusmõjude ja keskkonnamõjude tasakaalus, määratud on optimaalsed tingimused ja mahud loodusvaru kasutamiseks.

Kalavarude suurust jälgitakse teaduslike meetoditega. Kalavarude seisundist lähtuvaid püügivõimalusi ehk kvoote osade kalaliikide (nt räim, kilu) puhul arvutatakse teadussoovituste ja poliitiliste kokkulepete tulemusel. Meede pakub võimalusi majandada kvoodi alusel või ilma kvoodita vabalt püütud või kasvatatud kalapüügi- ja vesiviljelustooteid kasumlikult, sh leida sihtturgu meie vetes muret valmistavatele võõrliikidele (nt ümarmudil).

Mõju sotsiaalsele keskkonnale. Meede omab otsest positiivset mõju ettevõtluskeskkonnale ning seeläbi kaudset soodsat mõju ka inimeste tervisele ja varale ning teadus- ja arendustegevusele. Kalandussektori müügivõimekuse edendamine omab samuti soodsat mõju kalapüügi traditsioonide säilimisele ja kaudselt aitab kaasa kliimamuutustega kohanemisele. Kõik rakenduskavaga kavandatud sekkumised aitavad kas otseselt või kaudselt kaasa sotsiaalsele kaasatusele, vaesuse vähendamisele ja majanduskasvu edendamisele maapiirkondades.

Meede edendab kaudselt toiduohutust, kindlustab toidujulgeolekut ja väldib toidukadu, sest ekspordiks sobiliku hügieeni ja kvaliteediga kalapüügi- ja vesiviljelustoodete jõuab tarbijani seal, kus seda vajatakse.

Mõju regionaalarengule ja maapiirkondadele. Statistikaameti metoodika kohaselt on maapiirkond maalise ja väikelinnalise asustusega piirkond. Eelnõu omab positiivset mõju maapiirkonna konkurentsivõimele, sest sihtrühma ettevõtjad paiknevad üle Eesti, nii maa- kui linnapiirkonnas. Eelnõu ei mõjuta maapiirkondasid teistmoodi kui linnapiirkondi. Maapiirkonna elaniku SKP elaniku kohta eurodes võib suureneda ning suhtelise vaesuse piir maapiirkonnas (protsent) tulla allapoole, kui üle Eesti paiknevad ettevõtjad on konkurentsivõimelised ja müügitegevuses edukad. Ettevõtted, kus tegeletakse kalapüügiga, vesiviljelustoodete tootmise või kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega, paiknevad üle Eesti pea kõigis maakondades, erineva suurusega asumites. Toidutootmine on riigi julgeoleku strateegiline osa.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele on keskmine. Määruse rakendamisega kaasneb PRIA-le mõningane lühiajaline lisakoormus toetuse taotluste vastuvõtmiseks vajaliku infotehnoloogilise lahenduse seadistamiseks, kuid see ei ületa kompetentsi piire. PRIA on valitsusasutus, mis Euroopa Liidu makseagentuurina võimaldab muu hulgas Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014–2020 toetuste andmist juba 20 aastat.

Taotlus ja maksetaotlus esitatakse PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonna kaudu ning menetlusprotsess on kujundatud nii, et taotleja ja menetleja halduskoormus (ajakulu) on võimalikult väike.

PRIA halduskoormus seoses toetuse taotluse jt seotud dokumentide esitamise ja menetlemisega võrreldes EMKF perioodiga oluliselt ei muutu. Taotluse, maksetaotluse jt dokumentide esitamine ja menetlemine elektrooniliselt jätkub. Samuti jätkub andmete kogumine, mis aitavad EMKVF rakenduskava tulemusi hinnata. Lisanduvad mõned riigisisised seire- ja tulemusnäitajad, mille kohta palutakse taotlejalt teavet, et täpsemalt analüüsida toetusmeetme tulemuslikkust.

PTA halduskoormus ajutiselt tõuseb ametikoha loomise ja ametniku värbamise perioodil, kuid pikas perspektiivis peaks toetatav tegevus muutma PTA asjakohaste tööülesannete täitmist sujuvamaks ja tulemuslikumaks ning suurendama kliendisõbralikkust.

Määrusel puudub oluline **mõju riigikaitsele ja välissuhetele, siseturvalisusele, kohaliku omavalitsuse korraldusele, elukeskkonnale, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale, haridusele, kultuurile ja spordile**. Eelnimetatud mõju ulatus, sagedus ja ebasoovitava mõju avaldumise risk on väike. Riigi välissuhted võivad mõningal määral mõjutada ekspordi sihtturgude valikut või edenemist sihtturgudel.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meedet rahastatakse rakenduskavas kirjeldatud tavapärase korra alusel, mil meetme eelarvest 70% kaetakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist ning 30% Eesti Vabariigi eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega tulusid riigieelarvele. Rakendamisega seotud kulud planeeritakse tavapäraselt Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi eelarves biomajanduse programmis.

Perioodi 2021–2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete välisturgude avamise toetuse kogu eelarve on kokku 425 000 eurot. Perioodi jooksul määratakse ministri käskkirjaga tegevuste elluviimise perioodi aastateks täpsem eelarve (KTKS § 5).

Taotluse vastuvõtmine algab eeldatavasti 2025. aasta I kvartalis.

Meetme kohta kogutakse Euroopa Liidu tasemel ühtset tulemusnäitajat taotluse esitamise ja viimase maksetaotluse esitamise etapis.

Meedet ei loeta määruse (EL) 2021/1139 artikkel 10 lõike 2 kohaselt riigiabiks, sest see on suunatud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise (kalapüük, vesiviljelus) ja töötlemise edendamiseks.

Rakenduskava rahastus on projektipõhine. Vahendite kasutamisel kehtivad kokkulepitud protseduurid alates taotluste esitamisest, projektide valikust, elektroonilisest andmevahetusest kuni aruandluseni. Erandina saab lihtsamat protseduuri järgides kasutada rakenduskava tehnilise abi vahendeid, kuid käesolev meede tehnilise abi alla ei kuulu. Ehkki toetus liigub valitsemisala sees, on tavapärase protseduuri järgimisega (meetmemäärus ministeeriumilt, menetlemine ja väljamaksmine PRIAlt) läbipaistvus tagatud väiksema halduskoormusega, kui seda oleks toetuse andmisega seotud erilahenduse väljatöötamine, rakendamine ja haldamine. Analoogne on EMKVF perioodi 2021–2027 kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus, kus taotlejateks ja tegevuse elluvijaks samuti vaid asjakohast pädevust omavad riigiasutused.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse väljatöötamisel on konsulteeritud töötlemisettevõtjaid esindava erialaliiduga Eesti Kalaliit, rahvusvahelistes vetes tegutsevaid kalapüügiettevõtjaid esindava erialaliiduga Eesti Kaugpüüdjate Liit, Läänemereal tegutsevaid kalapüügiettevõtjaid esindava erialaliiduga Eesti Kalurite Liit, tootjaorganisatsioonidega Eesti Avamere Vesiviljelejate Ühistu, Eesti

Kalapüügiühistu, Eesti Kutseliste Kalurite Ühistu, Eesti Traalpüügi Ühistu, Peipsi Kalandusühistu ning tootjaorganisatsioonide liiduga Eesti Kalatootjate Keskühistu.

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 seirekomisjon kooskõlastas toetatava tegevuse valimise metoodika (eelnõu §-d 2 ja 5 ning § 7 lõiked 1 ja 2) ajavahemikul 22. oktoober kuni 5. november 2024. a.

Määruse eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning e-posti teel arvamuse esitamiseks PTA-le ja PRIA-le.